

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.365/2024/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2025. május 22. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A hivatali vesztegetés büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. szeptember 5. napján kihirdetett 19.B.331/2023/41. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 I. rendű vádlottat bűnösnek mondja ki 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293. § (1) bekezdés (2) bekezdés I. fordulat].

Halmazati büntetésül a vádlottat 6 (hat) hónap szabadságvesztésre ítéli.

A szabadságvesztés végrehajtását 1 (egy) év próbaidőre felfüggeszti.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozza meg.

A vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

Terhelt2 II. rendű vádlottat bűnösnek mondja ki 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntetében [Btk. 299. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont].

Halmazati büntetésül a vádlottat 1 (egy) év 6 (hat) hónap szabadságvesztésre és 200 (kétszáz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli.

A szabadságvesztés végrehajtását 2 (két) év próbaidőre felfüggeszti.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozza meg.

A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 1000,- (ezer) forintban állapítja meg, az így kiszabott 200.000,- (kétszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből Terhelt1 I. rendű vádlott 200.000,- (kétszázezer) forintot külön köteles, míg a vádlottak 13.184,- (tizenháromezer-száznyolcvannégy) forintot egyetemlegesen kötelesek az államnak megfizetni, a fennmaradó bűnügyi költséget az állam viseli.

Terhelt2 II. rendű vádlottnak érvényes személyazonosító igazolványa nincs.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye, amelyet a vádlottak a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül a Kúriának címezve a Fővárosi Ítéltáblán terjeszthetnek elő.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2024. szeptember 5-én kihirdetett 19.B.331/2023/41. számú ítéletében Terhelt1 I. rendű vádlottat az ellene 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], Terhelt2 II. rendű vádlottat az ellene 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntette [Btk. 299. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

[2] Az eljárás során felmerült 468.310,- forint bűnügyi költséget az államra terhelte.

[3] Az elsőfokú ítélet ellen – amelyet a vádlottak és a védőik tudomásul vettek – az ügyészség mindkét vádlott terhére, a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

[4] Az ügyészség a fellebbezése részletes indokolásában kifejtette, hogy a törvényszék az elsőfokú bírósági eljárásban az eljárási szabályokat megtartotta, ugyanakkor az ítélete a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból részben megalapozatlan, mivel a törvényszék a megállapított tényekből további tényre, így a vádlottak bűnösségének hiányára helytelenül következtetett.

[5] Rámutatott arra, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (az ítéltábla által megállított tényállás kivételével a továbbiakban: NAV) Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adó- és Vámigazgatósága 2016. szeptember 26-tól ellenőrzést folytatott a cég1 (az ítéltábla által megállított tényállás kivételével a továbbiakban: Szövetkezet) kapcsán, és az ezzel összefüggő eljárás – figyelemmel a közigazgatási határozat tekintetében benyújtott jogorvoslati kérelem bíróság által történt elbírálásáig – 2018. május 9-ig volt folyamatban. Ebben az időszakban vezető tisztségviselőként és más jogcímen ténylegesen Terhelt1 I. rendű vádlott irányította a Szövetkezetet, a cég5-t és a cég3-t, ezért érdeke fűződött ahhoz, hogy a gazdasági hálót képező társaságok tekintetében folytatott adóhatósági eljárás mulasztás vagy felelősség megállapítása nélkül fejeződjenek be, illetve a NAV részéről legfeljebb olyan adóhiány megállapítására kerüljön sor, amely folytán kiszabandó adóbírság a gazdasági társaságok működését ne veszélyeztesse, a több tízmillió forintos pályázati összegeket ne kelljen visszafizetniük, valamint az állami és európai uniós forrásból származó pénzeszközöket ne inkasszálják.

[6] Álláspontja szerint a büntetőeljárás során Terhelt1 I. rendű vádlott következetesen, önmagát is terhelő módon tárta fel a közte és Terhelt2 II. rendű vádlott között fennállt korrupciós kapcsolatot, noha több részlet tekintetében ellentmondásosan nyilatkozott. A korrupció tárgyát képező jogtalan előnyként átadott készpénz forrására vonatkozóan tett ellentmondásos nyilatkozata a vádlott bipoláris személyiségzavarára is visszavezethető. E körben kérte figyelembe venni, hogy egyéb érdekelt5 pszichológus Terhelt1 I. rendű vádlott domináns magatartásában kimutatta a „bűntudati fellángolást”, amely a korrupciós cselekmény feltárásához is vezethetett, de a vádlott érzékelését, emlékezetét nem befolyásolta. A bűnösségre is kiterjedő, önmagára és vádlott-társára vonatkozóan tett terhelő vallomás egyéb motivációja nem volt feltárható. Ugyanakkor a szakvélemény alapján kizárható, hogy a vádlott a bűncselekmények elkövetésekor olyan kóros elmeállapotban lett volna, amely kizárta vagy korlátozta a cselekménye társadalomra veszélyességének felismerésében vagy e felismerésnek megfelelő magatartás tanúsításában. A nyomozati szakban is képes volt vallomást tenni, ebben a betegsége nem korlátozta. A szakértő szerint bipoláris személyiségzavara kényszerképzetek kialakulásával nem járt, így önmagára és a vádlott-társára tett terhelő vallomása az elmeműködés kóros állapotára nem vezethető vissza.

[7] Nem tartotta elfogadhatónak a törvényszék érvelését, amely szerint Terhelt1 I. rendű vádlott önös érdekből, az ellene költségvetést károsító bűncselekmény miatt folytatott eljárásban történő előny szerzése céljával tette meg a jelen vád alapját képező nyilatkozatait, ugyanis ez a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem igazolható, sőt nem is valószínűsíthető. Hangsúlyozta, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében a büntetőjogi

felelősség elkerülésének kilátásba helyezésére, egyezség megkötésére a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészségen nem került sor, ilyen jellegű intézkedésről a vádlott vagy a védője, más ügyben eljáró nyomozó hatóság (ügyészség) a jelen ügyben eljáró ügyészséget vagy a törvényszéket nem tájékoztatta.

[8] Az ügyészség mindezek miatt úgy ítélte meg, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott szavahihetősége, a bűnösség körében tett nyilatkozatai – egyéb adatok hiányában – nem cáfolhatók. Ezért kérte elfogadni e vádlottnak iratokkal is alátámasztott vallomását, amely szerint valóban létrejött közte – mint a cég3 tényleges irányítója – és az tanú1 által vezetett cég4 (a továbbiakban: cég4) között egy szerződésen nyugvó, pályázatírásra és tanácsadásra irányuló gazdasági kapcsolat (amely szükségszerűen magába foglalta az tanú1 fel és Terhelt2 II. rendű vádlottal történt személyes egyeztetéseket is), de ezek mellett is tartott kapcsolatot Terhelt2 II. rendű vádlottal, éspedig a vádirat tárgyát képező korrupciós cselekmények érdekében. Egyébként az e körben tett vallomása valóságtartalmát Terhelt2 II. rendű vádlott és a védője által benyújtott szerződés, az annak kapcsán tett vádlotti nyilatkozatok, valamint a kihallgatott tanúk vallomásai is igazolják. Az ügyészi álláspont szerint a törvényszék a felmentő ítéletét elsődlegesen Terhelt2 II. rendű vádlott tagadására, illetőleg e vádlott érdekkörébe tartozó tanú1 és tanú4 tanúvallomásaira alapította, azonban ezek önmagukkal és több ponton Terhelt2 II. rendű vádlott védekezésében foglaltakkal is ellentétesek voltak.

[9] Kiemelte, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott érdemi védekezése szerint Terhelt1 I. rendű vádlottól az cég4-vel kötött szerződéssel kapcsolatban, szerződéskötési díj címén – tehát jogszerűen, nem pedig korrupciós célra – vett át pénzt, mégpedig az ügyészség vádiratában is megjelölt egyik helyszínen, az étterem2ban. Ezzel szemben Terhelt1 I. rendű vádlott következetesen állította, hogy pályázatírásra és tanácsadásra sikerdíjas szerződéseket szoktak kötni, a megbízott cég csak akkor kap juttatást, ha az általa készített pályázati anyag alapján a megbízó gazdasági társaság a pályázatot megnyeri. Ezt a 2024. február 23-án tartott tárgyaláson Terhelt2 II. rendű vádlott is elismerte, azonban arra hivatkozott, hogy a korábbi rossz tapasztalatok miatt tanú1 fel olyan gyakorlatot alakítottak ki, amely szerint a megbízónak a szerződésben meghatározott sikerdíj 6%-át szerződéskötési díjként előre ki kell fizetnie, jelen esetben ez 2 millió forint volt. Ehhez képest a csatolt szerződésben ilyen szerződéskötési díj egyáltalán nem került meghatározásra. Ráadásul Terhelt2 II. rendű vádlott önmagának is ellentmondó vallomásokat tett arról, hogy mikor és milyen jogcímen vett át pénzt Terhelt1 I. rendű vádlottól, majd a pénzzel kinek, milyen formában számolt el. Első állítása szerint Terhelt1 I. rendű vádlott a szerződéskötési díjból csak 1 millió forintot adott át, és e részteljesítésről azért nem állított ki számlát, mert Terhelt1 I. rendű vádlott az cég4-vel állt szerződéses kapcsolatban (amelynek ő sem bejegyzett képviselője, sem alkalmazottja nem volt), majd a pénzüsszeggel elszámolt tanú1 fel, ugyanakkor a számla kiállítására őt nem hívta fel. E magatartás a számviteli szabályokkal ellentétes, és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem is fogadható el, mivel Terhelt2 II. rendű vádlott maga nyilatkozott akként, hogy az cég4 vezető tisztségviselőjének, tanú1 nek a jóváhagyásával, illetve a közöttük kialakított munkamegosztásra tekintettel tartotta a kapcsolatot Terhelt1 I. rendű vádlottal. Ebből következően joga és objektív lehetősége lett volna tanú1 et felhívni arra, hogy akár a cég3, akár Terhelt1 I. rendű vádlott részére állítson ki számlát, illetve a készpénz átvételét igazoló bizonylatot. E körben az ügyészség – utalva arra, hogy a bevételre szert tevő fél minden esetben köteles számla kiállítására – alaptalannak értékelte Terhelt2 II. rendű vádlott részéről azt a felvetést, miszerint az ügyletben érintett másik fél, Terhelt1 I. rendű vádlott maga sem kért számlát.

[10] Az ügyészség arra is hivatkozott, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott szavahihetőségének értékelése során nem hagyható figyelmen kívül, hogy a 2024. február 23-án tartott tárgyalás későbbi szakaszában már úgy nyilatkozott, hogy amennyiben az átvett pénzzel mégsem számolt el tanúl felé, ez csak azért történhetett, mert esetleg létezett köztük egy olyan megállapodás, miszerint az összeg más pályázattal összefüggő elszámolás tárgyát képezi, vagyis beszámításra kerül (ezt a védekezését utóbb tanúl kategorikusan cáfolta). A 2024. május 9-én tartott tárgyaláson tanúl tanú először arról vallott, hogy a Terhelt1 I. rendű vádlottal kötött szerződés sikerdíjas volt, tehát a pályázat benyújtása előtt fel sem merülhetett a megbízó részéről a 2 millió forint összegű sikerdíj megfizetése. Ráadásul a tanú kifejezetten cáfolta, hogy a nevében, a megbízása alapján (vagyis tudtával és beleegyezésével) Terhelt2 II. rendű vádlott – figyelemmel a tanácsadói kapcsolatra – pénzt vehetett át Terhelt1 I. rendű vádlottól. Amikor viszont megismerte Terhelt2 II. rendű vádlott védekezése lényegét, a tanú a korábbi vallomását indokolás nélkül megváltoztatta, és olyan kijelentést tett, miszerint 2017-ben egy beszélgetés alkalmával felmerült, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott pénzt fog kérni Terhelt1 I. rendű vádlottól, de e pénzüsszeggel Terhelt2 II. rendű vádlott később nem számolt el felé. Majd – anélkül, hogy a korábbi előadása újabb megváltoztatására magyarázatot adott volna – már azt állította, hogy a cég3 tekintetében a tanácsadásra irányuló jogügylet kapcsán felmerült az a lehetőség is, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott a cég7 ügyvezetőjeként maga fog szerződni a Terhelt1 I. rendű vádlott által irányított gazdasági társaságokkal, míg az cég4 csak alvállalkozóként fog a tanácsadásra és a pályázat előkészítésére vonatkozó tevékenységet kifejteni.

[11] Az ügyészség hangsúlyozta, hogy ugyan tanúl tanú a vallomását több esetben, jelentős kérdések tekintetében és Terhelt2 II. rendű vádlott érdekeinek megfelelően megváltoztatta, azt viszont határozatlanul cáfolta, hogy az 1 millió forint más projekt kapcsán került volna elszámolásra, illetve beszámításra.

[12] tanú4 tanú esetében arra mutatott rá, hogy vele kapcsolatban Terhelt2 II. rendű vádlott a nyomozás során benyújtott írásbeli vallomásában azt állította, hogy ő is jelen volt az Étterem2ban a cég3 és az cég4 között pályázati tanácsadás tárgyában létrejött szerződés kapcsán konzultációs céllal tartott találkozón (amelyen négyen vettek részt, negyedikként Terhelt1 I. rendű vádlott fia). Tehát Terhelt2 II. rendű vádlott szerint meghatározott céllal szervezett, mindkét fél részéről több fővel képviseltetett találkozó volt, ennek viszont ellentmond tanú4 2024. május 9-én tett tanúvallomása, amely szerint aznap véletlenül tévedt az étterem2ba, meglátta a testvérét, amint Terhelt1 I. rendű vádlottal beszélget, így – valójában egy folyamatban lévő üzleti megbeszélést megzavarva – csatlakozott a tárgyaló felekhez. Szemtanúja volt annak, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott átad egy fehér borítékot a testvérenek, egyidejűleg közli, hogy – a tanú4 által nem ismert – pályázathoz kapcsolódó előlegfizetési kötelezettségének tesz eleget. Amikor viszont tanú4 tanú a bírói kérdések útján megismerhette Terhelt2 II. rendű vádlott védekezését – módosítva a vallomását – azt állította, hogy a testvére kérésére eleve ügyleti tanúnak érkezett a találkozóra. Az ügyészség szerint utóbbi nyilatkozat hitelessége azért kétséges, mert a tanú egyáltalán nem tudott az ügyleti tanúzással érintett konkrét ügyletről, a pályázat céljáról és mibenlétéről, másrészt a pénz átadását nem dokumentálták, illetőleg a tanú jelenlétében a pénzt nem is számolták meg. Továbbá azt sem hagyható e körben figyelmen kívül, hogy tanú4 előadása szerint sem korábban, sem ezt követően nem vett rész a testvére kérésére ügyleti tanúként bármilyen egyeztetésen.

[13] Az ügyészség érvelése szerint a törvényszék Terhelt1 I. rendű vádlott irányítása alatt álló gazdasági társaságok pénzforgalmi számlái és könyvelési iratai alapján okszerűen állapította meg, hogy a cégek bankszámláin és/vagy házipénztárában akár lehetett annyi pénz, amelyet jogtalan előnyként e vádlott – állítása szerint – Terhelt2 II. rendű vádlott részére átadott. Ehhez képest a törvényszék Terhelt1 I. rendű vádlottnak a jogtalan előny alapját képező pénzösszegek felvétele körében tett ellentmondásos nyilatkozatát indokolatlanul kezelte a szavahihetőségét megkérdőjelező körülményként. Ugyanis egyáltalán nem életszerűtlen, hogy a háromtagú céghálót irányító, a gazdasági társaságok bankszámlái között okirattal nem igazolható átutalásokat és készpénzfelvételeket végző Terhelt1 I. rendű vádlott a korrupciós cselekmény elkövetése után négy évvel nem tudta meghatározni, hogy a vesztegetésre szánt 4 millió forintot melyik cég számlájáról vagy házipénztárából vette fel. A pénzfelvétel körében tett ellentmondásos nyilatkozatai értékelésekor figyelemmel kellett volna lenni arra is, hogy a korrupciós céllal történő pénzfelvételekről nyilván nem keletkezik olyan irat, amelyből kívülálló személy számára is felismerhető a pénzfelvétel valós célja, mivel ezáltal az aktív vesztegető önmagára kreálna terhelő bizonyítékot. Márpedig Terhelt1 I. rendű vádlott a korrupciós cselekményét eredetileg leplezett módon követte el, csak utóbb döntött arról, hogy a bűnös kapcsolatát büntetőügyben eljárni jogosult hatóság előtt feltárja. Ezért önmagában az a körülmény, hogy a pénz felvételét igazoló konkrét bizonyíték nem áll rendelkezésre, nem cáfolhatja a korrupciós bűncselekmény megtörténtét.

[14] A büntetés kiszabása körében kérte enyhítő körülményként értékelni Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást, Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében a tanulmányait folytató nagykorú gyermeke eltartásáról gondoskodását, továbbá mindkét vádlott vonatkozásában nagy nyomattal a jelentős időmúlást. Ezzel szemben Terhelt1 I. rendű vádlott terhére értékelendő a büntetett előélete, miként az is, hogy csődbűncselekmény miatt már folyamatban volt ellene büntetőeljárás, amely nem tartotta vissza újabb bűnelkövetéstől. Mindkét vádlottat érintően súlyosító körülményként kell figyelembe venni a Budapesten elkövetett korrupciós bűncselekmények elszaporodottságát (Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.91/2021/6. számú és 5.Bf.330/2021/13. számú határozatai).

[15] Mindezekre tekintettel az ügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: ítéltábla) mondja ki bűnösnek Terhelt1 I. rendű vádlottat 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntetében, míg Terhelt2 II. rendű vádlottat 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntetében, továbbá a vádlottakkal szemben a vádiratban foglaltak szerint szabjon ki büntetést, illetőleg rendelkezzen a járulékos kérdésekről.

[16] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészség) a felterjesztett ügyirattal együtt megküldött BF.814/2024/5. számú átiratában az ügyészség fellebbezését fenntartotta.

[17] Az átirat szerint a törvényszék az elsőfokú bírósági eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó abszolút vagy relatív eljárási szabálysértést nem valósított meg. A törvényesen lefolytatott bizonyítás során az ügyfelderítési kötelezettségének kimerítően eleget tett, de az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés b) pontjában írt okból részben megalapozatlan, mivel a tényállás részben felderítetlen. A Kúria gyakorlata értelmében az ítélet részbeni felderítetlenségét eredményezi, ha az elsőfokú bíróság egy releváns bizonyítékforrás hitelt érdemlőségének megállapításakor követ el logikai hibát (a Kúria Hkf.III.331/2022/41. számú határozatának 95. bekezdése).

Ugyanakkor jelen ügyben is az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága a másodfokú bírósági eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja értelmében – az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján – kiküszöbölhető.

[18] Hangsúlyozta, hogy a törvényszék az indokolási kötelezettségének kellő mértékben tett eleget, az elsőfokú ítélet indokolásából nyomon követhető az a gondolkodási folyamat, amely alapján a törvényszék nem látta bizonyítottnak a vád tárgyává tett bűncselekmények elkövetését. E bizonyíték-értékelési tevékenységnek azonban alapvető hibája, hogy a törvényszék alaptalanul minősítette szavahihetetlennek Terhelt1 I. rendű vádlottat, és ennek eredményeként tévesen alapozta a tényállást Terhelt2 II. rendű vádlott védekezésére és az azt erősítő bizonyítékokra. Terhelt1 I. rendű vádlott – szemben a törvényszék érvelésével – az ügy lényeges körülményeire vonatkozóan a büntetőeljárás során mindvégig következetes nyilatkozatokat tett. Vallomásának lényege szerint, amikor tájékoztatta a Szövetkezet kapcsán folytatott adóhatósági vizsgálatról, Terhelt2 II. rendű vádlott azt közölte, hogy tud az ügyben segíteni, és 2 millió forintot kért tőle azzal, hogy a pénz egy részét a Szövetkezet részére kedvező döntéshozatal érdekében a NAV-nál dolgozó ismerősenek adja, míg a fennmaradó összeg a saját közvetítői díja. Terhelt1 I. rendű vádlott arról is következetesen vallott, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott később felajánlotta, hogy további 2 millió forintért elintézi, hogy ugyanilyen módon a Szövetkezet által egy pályázat alapján kapott, a bankszámlájára érkező kb. 43 millió forint támogatási előleget a NAV ne inkasszózza. Továbbá Terhelt1 I. rendű vádlott kijelentette, hogy a kétszer 2 millió forintot a fenti korrupciós céllal – nem pedig egyéb, legális jogügylet során – adta át Terhelt2 II. rendű vádlott részére. Terhelt1 I. rendű vádlott az előkészítő ülésen a váddal egyezően beismerte bűnösségét, majd fenti tartamú nyilatkozatait a tárgyalás során, a Terhelt2 II. rendű vádlottal fogatosított szembesítésen is fenntartotta.

[19] A fellebbviteli főügyészség nem vitatta, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott részletkérdésekben (a korrupciós összegek forrása, a pénzátadások időpontja) ellentmondó nyilatkozatokat tett, ugyanakkor – álláspontja szerint – ez nem eredményezheti a szavahihetetlennek nyilvánítását. Természetes, hogy már nem emlékezhetett pontosan a 2017-es időpontokra, hiszen azokról először 2021-ban, majd a bírósági szakban 2024-ben kellett beszámolnia; az ilyen mértékű időmúlásból fakadó emlékezet-kopás kellő magyarázatul szolgálhatnak a vallomásai közötti ellentétekre. Egyébként – írja a fellebbviteli főügyészség – e körben az ügyészség helytállóan utalt arra, hogy az eltérések részben az igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény által igazolt bipoláris személyiségzavarra is visszavezethetők.

[20] Nem értett egyet a törvényszék érvelésével a tekintetben sem, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a terhelő vallomását egy másik ellene folytatott büntetőeljárásban tette, így „felmerülhet, hogy esetleg” abban az eljárásban kívánt előnyöket elérni. Erre vonatkozó bizonyíték egyáltalán nem merült fel, sőt Terhelt1 I. rendű vádlott kifejezetten akként nyilatkozott, hogy egyezséget sem ebben, sem a másik büntetőügyben nem kötött, és – a 2021. augusztus 17-én fogatosított gyanúsított kihallgatásán előadottak szerint – azért tette a saját magát is terhelő vallomást, mert nyomasztotta a bűncselekmény elkövetésének a terhe, ez már a mentális és testi egészségét veszélyeztette, az volt a célja, hogy ezen a terhen könnyítsen. Továbbá nyilatkozata szerint megbánta a bűncselekmény elkövetését, és bízik abban, hogy az ügyészség a korlátlan enyhítésre vonatkozó szabályok alkalmazásával egy intézkedést is elegendőnek tart vele szemben. E terhelti nyilatkozatot alátámasztja egyéb érdekelt5 pszichológusnak a büntudati fellángolással kapcsolatos véleménye.

[21] A fellebbviteli főügyészség e körben azt is fontosnak látta kiemelni, hogy a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben a csődbűncselekmény büntette miatt indult (és a vallomástételt már jóval megelőzően, 2020. május 14-én jogerősen elbírált) büntetőügyet, valamint – jelen eljárást leszámítva – más büntetőeljárás nincs és nem is volt folyamatban, amely szintén cáfolja azt az elsőbírói hipotézist, miszerint egy ellene folyamatban lévő másik büntetőeljárásban tette a beismerő és a vádlott-társát terhelő vallomását. Ráadásul az elmeorvos-szakértői szakvélemény szerint Terhelt1 I. rendű vádlott személyiségzavara nem jár tévképzetek kialakulásával, így ilyen okból nem kerülhetett sor az önmagára is terhelő tartalmú vallomás megtételére.

[22] Kérte továbbá figyelembe venni, hogy a vádbeli időszakban Terhelt1 I. rendű vádlott által képviselt Szövetkezet vonatkozásában ténylegesen adóhatósági eljárás volt folyamatban. E körben a fellebbviteli főügyészség megismételte az ügyészségi fellebbezés indokolásában az utólagos adóvizsgálati eljárás kezdő és befejező időpontjára, illetőleg eredményére vonatkozó adatok, valamint azt, hogy ezzel összefüggésben Terhelt1 I. rendű vádlottnak miért fűződött érdeke a korrupciós cselekmény elkövetéséhez. Megjegyezte, hogy az adóhatósági vizsgálatra vonatkozó okirati bizonyítékok Terhelt1 I. rendű vádlott szavahihetőségét erősítő bizonyítékként veendők figyelembe.

[23] Ezen túlmenően arra is rávilágított, hogy a bankszámlaforgalmi adatok és a szaktanácsadói vélemény alapján objektíve nem volt lehetetlen, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a tényleges irányítása alatt álló gazdasági társaságok pénzforgalmi számlájáról vagy házipénztárából a vallomásában hivatkozott 4 millió forintot felvegye.

[24] Meglátása szerint a ügyészi fellebbezés indokolása irathú és részletes érvekkel vezette le, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott védekezése és az ezt alátámasztani igyekvő tanú1 és tanú4 tanúk vallomásai miért nem szolgálhatnak az ítéleti tényállás alapjául.

[25] Hangsúlyozta, hogy a korrupciós cselekmények kifejezetten a nehezen felderíthető, ún. „bizonyíték-szegény” bűncselekmények közé tartoznak. E cselekményeknek nincs természetes személy sértettje, aki közvetlenül tudna beszámolni a jogellenes cselekményről, a tárgyi bizonyítás lehetőségei korlátozottak (a cselekmények elkövetése tárgyi nyomot nem hagy), harmadik személyek jellemzően nem rendelkeznek ismerettel az eseményekről, továbbá az aktív és a passzív oldalon álló elkövetők egyaránt a megvalósított bűncselekmény rejtve maradásában érdekeltek. Éppen ezért az ilyen ügyekben döntő jelentősége van az esetleges terhelti beismerő vallomásnak, és az a tényállás alapjául fogadható el még akkor is, ha azt csak egyéb közvetett bizonyítékok (jelen ügyben például az adóhatósági vizsgálatra vonatkozó okirati bizonyítékok, az igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény) támasztják alá.

[26] Mindezekre tekintettel a fellebbviteli főügyészségi átirat szerint a vádirattal egyezően megállapítandó tényállásból Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottak bűnösségére kell okszerű következtetést levonni. Ezért indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (2) bekezdése szerint változtassa meg, állapítson meg eltérő tényállást, és az alapján mondja ki bűnösnek Terhelt1 I. rendű vádlottat 2 rendbeli a Btk. 293. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő hivatali

vesztegetés büntetében, míg Terhelt2 II. rendű vádlottat 2 rendbeli a Btk. 299. § (1) bekezdés I. fordulatóban meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő befolyással üzérkedés büntetében.

[27] A büntetés kiszabása során Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében nagy nyomatékka kérte értékelni, hogy a hatóság előtt mindaddig ismeretlen korrupciós cselekményt tárt fel, majd az eljárás során teljeskörű beismerő vallomást tett. Ezért álláspontja szerint a büntetési célok e vádlott esetében enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés útján is elérhetők. Terhelt2 II. rendű vádlott esetében pedig úgy ítélte meg, hogy – figyelembe véve enyhítő körülményként a büntetlen előéletét és a jelentős időmúlást, míg súlyosító tényezőként a cselekmény konkrét tárgyi súlyát és a korrupciós bűncselekmények köztudomású elszaporodottságát – a büntetési célok érvényesülése a törvényi minimumban megállapított tartamú, ugyancsak végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásával biztosítható. A szabadságvesztés büntetések kapcsán hivatkozott arra is, hogy a végrehajtási fokozat börtön, továbbá rendelkezni kell a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja szerint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

[28] Kérte figyelembe venni, hogy Terhelt2 II. rendű vádlottat – tekintettel arra, hogy a bűncselekményt haszonszerzési céllal követte el, és megfelelő jövedelemmel, vagyonnal rendelkezik – a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján pénzbüntetésre is kell ítélni (annak meg nem fizetés esetére az átváltoztatásról szóló rendelkezést is szükségesnek tartotta). Továbbá ugyancsak Terhelt2 II. rendű vádlottal szemben a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottan indítványozta, hogy az ítéltábla az átvett 4 millió forint jogtalan vagyoni előnyre rendeljen el vagyoneklobzást.

[29] A vádlottakkal szemben a büntetést (Terhelt2 II. rendű vádlott esetében büntetéseket) halmazati büntetésként kérte kiszabni.

[30] Terhelt1 I. rendű vádlott előzetes mentesítésben részesítésére is lehetőséget látott, mivel e vádlott maga tárta fel a hatóság előtt a korrupciós cselekményeket, azok elkövetését mindvégig elismerte és megbánta. Ezzel szemben az előzetes mentesítést Terhelt2 II. rendű vádlott esetében nem találta indokoltnak, utalva arra, hogy a terhelt a büntetőjogi felelősségét mindvégig tagadta, a korrupciós cselekményei bűnhalmazatot képeznek és azok elszaporodottak, továbbá e vádlott esetében olyan különös méltánylást érdemlő körülmény nem volt feltárható, amely az előzetes mentesítésre érdemessé tenné.

[31] Az átirat szerint a büntetőeljárás során az elmeorvos-szakértői vizsgálattal felmerült bűnügyi költséget Terhelt1 I. rendű vádlott köteles megfizetni, míg tanú3 tanú tárgyalásra utazása kapcsán felmerült bűnügyi költséget a vádlottak egyetemlegesen kötelesek viselni.

[32] Terhelt2 II. rendű vádlott meghatalmazott védője a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakra írásban tett észrevételeket. Ellentmondásként emelte ki, hogy az átirat 6. bekezdésében foglaltak szerint a törvényszék kimerítően tett eleget ügyfelderítési kötelezettségének, míg a 7. bekezdés már azt tartalmazza, hogy a megállapított tényállás részben felderítetlen.

[33] Nem értett egyet azzal az érveléssel, amely szerint a törvényszék alaptalanul tekintette szavahihetetlennek Terhelt1 I. rendű vádlottat, és ily módon tévesen alapította a tényállást Terhelt2 II. rendű vádlott vallomásra és az ezt erősítő bizonyítékokra. Ezzel szemben ugyanis az állapítható meg, hogy az elsőfokú ítélet indokolásában a törvényszék részletesen adott számot arról, hogy miért vonta kétségbe Terhelt1 I. rendű vádlott szavahihetőségét. Valójában a vád tárgyává tett cselekményekre vonatkozóan csak Terhelt1 I. rendű vádlott vallomása áll rendelkezésre, ezt alátámasztó egyéb bizonyíték nincs, sőt a beszerzett bizonyítékok kifejezetten ellentétesek az általa előadottakkal, azt értelemszerűen gyengítik. Kiemelte, hogy a vádlott a pénzüsszegek átadásának időpontja tekintetében bizonytalan nyilatkozatokat tett, még az évszakot sem tudta megjelölni. Továbbá csak akkor hivatkozott a pénznek a házipénztárból származására, amikor az eljárás során szembesült azzal, hogy a cégei bankszámlájáról az általa megjelölt összeg nem került felvételre; ugyanakkor a könyvelési iratok és a szaktanácsadó a pénzüsszegeknek a házipénztárból történt kivételét sem igazolják.

[34] A védő arra is hivatkozott, hogy – szemben az ügyészség fellebbezésében írtakkal – van jelentősége annak, hogy a korrupcióra szánt pénzüsszegek egyáltalán rendelkezésre álltak-e, illetve azokat mikor, kinek a jelenlétében adta át. Ugyanis, amennyiben a kérdéses pénzüsszeg eleve nem állt Terhelt1 I. rendű vádlott rendelkezésére, akkor nyilván nem volt mit átadnia. Ha pedig az átadás időpontja nem bizonyított, nem állapítható meg, hogy kinek, milyen céllal került átadásra a pénz. Abban az esetben, ha nem tisztázott, kinek a jelenlétében történt a pénzáadás, ennek ténye sem bizonyított.

[35] A fellebbviteli főügyészségnek a korrupciós bűncselekmények bizonyítási nehézségei („bizonyíték-szegény” ügyek) kapcsán kifejtett álláspontjára akként reflektált, hogy ha nincs forrás, akkor nincs miből a kérdéses bűncselekményt elkövetni.

[36] Okszerűnek értékelte a törvényszéknek azon álláspontját, miszerint Terhelt1 I. rendű vádlott valamilyen előnyt, egyezséget kívánt elérni a jelen ügyben tett terhelő vallomásával. Ezt támasztja alá e vádlottnak a nyomozás során történt meghallgatásán tett nyilatkozata is, amelyben azt kérte az ügyészségtől, hogy az általa előadottakat a hatóság vagy a bíróság értékelje a javára

[37] Mindezek miatt a védő az ügyészségi fellebbezés elutasítására és az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[38] A nyilvános ülésen előadott perbeszédében a fellebbviteli főügyészség képviselője ismertette az átiratban foglaltak lényegét, míg Terhelt1 I. rendű vádlott meghatalmazott védője az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[39] Terhelt2 II. rendű vádlott meghatalmazott védője – fenntartva az írásban előterjesztett észrevételében előadottakat és az elsőfokú ítélet helybenhagyását célzó indítványát – azt is kérte figyelembe venni, hogy a vádbeli időszakban Terhelt1 I. rendű vádlott nem szedte a gyógyszereit, emiatt ki volt borulva, továbbá a cégek pénzeinek mozgatása (azokkal való „sakkozás”) éppen a vallomásában foglaltakat cáfolják. Arra is hivatkozott a védő, hogy az

egyik e-mail szerint, amikor védence és tanúl tudomást szereztek az adóellenőrzési eljárásról, arról írtak egymásnak, milyen jó, hogy kimaradtak az ügyből.

[40] Az ügyészségnek a vádlottak bűnösségének megállapítására és velük szemben büntetés kiszabására irányuló fellebbezése túlnyomórészt eredményre vezetett.

[41] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A Be. 590. § (2) bekezdés értelmében a másodfokú felülbírálat az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a bűnösség körében hozott felmentő rendelkezések és az indokolás helyességének a vizsgálatára terjedt ki.

[42] Az ítéltábla az eljárási szabályok megtartására vonatkozó vizsgálat során megállapította, hogy a Be. 607. § (1) bekezdése szerinti, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését megalapozó, a Be. 567. § (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt okok egyike sem áll fenn: az ügy a magyar büntető joghatóság alá tartozik, a vádemelésre jogosult ügyészség által benyújtott vádirat hiánytalanul és a vád érdemi elbírálására alkalmas módon tartalmazta a Be. 422. (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, az ügyészség a vádat nem ejtette, a vádlottak büntethetősége nem szűnt meg, valamint a cselekményeiket más büntetőeljárásban jogerősen nem bírálták el [Be. 567. § (1) bekezdés a), b), c) pont, (2) bekezdés c), d), f) pont].

[43] A törvényszék nem valósított meg olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását indokolná. A törvényszék a Be. 20. § (1) bekezdés 11. pontja szerint a hatáskörébe tartozó ügyet bírált el, a Be. 21. §-ban írt illetékességi szabályokat nem sértette meg, az ügy tárgyra tekintettel a Be. 13. § (1) bekezdése alapján törvényesen járt el egyesbíróként, a Be. 14. §-a szerinti kizárt bírósági tag az ítélet meghozatalában nem vett részt, a tárgyaláson az ügyész, a vádlottak és a védők jelen voltak, továbbá az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel nem volt ellentétes.

[44] Az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna a büntetőeljárás lefolytatására, a vádlottak felmentése kapcsán hozott rendelkezésre, és amely a Be. 609. § (1) bekezdése alapján ugyancsak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A vádlottak és a védők a törvényes jogukat, ezen belül a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket nem sértette meg, valamint az indokolási kötelezettségének a Be. 561. § (3) bekezdésében és a Be. 566. § (4) bekezdésében írtak szerint eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont]. Eljárási hibaként értékelhető, hogy a törvényszék a tárgyaláson történt első kihallgatásakor a vallomástétel megtagadási jogával nem élő Terhelt1 I. rendű vádlottnak – a Be. 523. § (3) bekezdésében foglaltak ellenére – nem biztosította, hogy a vádra vonatkozó, a védekezését is magába foglaló vallomását összefüggően adhassa elő (a 2024. február 23-án tartott tárgyalási napról felvett 19.B.331/2023/27. számú jegyzőkönyv 3. oldal), ehelyett azonnal Terhelt2 II. rendű vádlott érdemi védekezésével, az cég4-vel kötött tanácsadási szerződés tényével szembesítette, ezzel kapcsolatban nyilatkoztatta. Terhelt1 I. rendű vádlott ezzel kapcsolatban azt válaszolta, hogy szerződést nem kötött, egyebet nem tud elmondani, fenntartja a korábbi

vallomását, illetőleg kérdésekre is hajlandó válaszolni, így feltételezhető, hogy tulajdonképpen nem is kívánta a védekezését összefüggően előadni. Utóbbi okra is tekintettel a hivatkozott eljárási szabálysértés a büntetőeljárásra lényeges hatással nem volt.

[45] Az elsőfokú ítélet indokolásában Terhelt1 I. rendű vádlott korábbi büntetésére vonatkozóan megállapított adatot azzal kellett kiegészíteni, hogy a vádlott a Debreceni Járásbíróság által elbírált csődbűncselekményt 2010. december 27-e és 2011. szeptember 15-e között valósította meg.

[46] A bűnügyi nyilvántartás adatai szerint a vádlottakkal szemben újabb büntetőeljárás nem indult.

[47] Az ítéltábla röviden kitér az elsőfokú bíróság tényállásához kötöttségre, az ítélet megalapozatlanságára és annak következményeire, a megalapozatlanság kiküszöbölésének formáira vonatkozó eljárási szabályokra, valamint a Kúria által az EBH.2019.B.9. számon közzétett döntésben a megalapozatlanság kapcsán kifejtett jogi érvekre.

[48] A Be. 591. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az ítélet megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

[49] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi rendelkezések adják, amelyek szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje [Be. 167. § (3) bekezdés], és a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (4) bekezdése]. E szabályozás biztosítja a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelését, illetőleg védik az elsőfokú bíróság mérlegelését. A törvény a fentiekben írtak szerint csak kivételesen engedi meg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól való eltérést, ennek feltétele az, hogy az első fokon meghozott ítélet tényállása nem megalapozott.

[50] A megalapozatlanság mértéke (teljes vagy részbeni) más-más jogkövetkezménnyel jár.

[51] Az elsőfokú ítélet teljesen megalapozatlan, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást, vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen [Be. 592. § (1) bekezdés a), b) pont]. Teljes megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 610. §], azaz ilyen esetben az elsőfokú ítélet megalapozatlanságának a másodfokú bíróság által történő kiküszöbölésére nincs törvényes lehetőség.

[52] Részben megalapozatlan az ítélet, ha az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával vagy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (1) bekezdés a)-d) pont].

[53] Csak részbeni megalapozatlanság esetén kerülhet sor a tényállás kiegészítésére (ez a hiányzó ténymegállapítás pótlását jelenti) vagy helyesbítésére (a meglévő ténymegállapítás módosítása vagy mellőzése), amely történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont]. A kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt semmiképpen.

[54] A másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon is kiküszöbölheti, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapításával az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét állapíthatja meg [Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja].

[55] Ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti [Be. 593. § (2) bekezdés első mondat]. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat [Be. 593. § (2) bekezdés második mondata].

[56] Hangsúlyozni kell, hogy az eltérő tényállás fentiek szerinti megállapításának alapvető feltétele a tényállás megalapozatlansága (BJD 8349). Ha a tényállás megalapozott, akkor még a felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761, BJD 8377). Ez a jogi tartalom áll annak a megállapításnak a háttérében, miszerint a mérlegeléssel megállapított tényállás támadása a bizonyítékok felülmérlegelésével, illetve annak útján nem lehetséges.

[57] A részbeni megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a helyesbített, kiegészített, illetve az eltérően megállapított tényállás alapján bírálja felül [Be. 593. § (3) bekezdés].

[58] A Kúria az EBH2019.B.9. számon közzétett eseti döntésében kifejtette, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, a felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem a felülmérlegelés tilalma alá esik, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, abban az esetben, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vagy a bűnösnek kimondott vádlott felmentéséhez vezethet. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Például nem mondhatja azt az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, továbbá nem egészítheti ki, illetve módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás (vallomásrész)

alapján. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított tények megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns. Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában eljáró másodfokú bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték. A másodfokú eljárásban az eltérő bizonyítékértékelés (felülmérlegelés) tilalmának általános érvényű elve azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hiteltérdemlőségéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. A másodfokú bíróság csak azokra a bizonyítandó tényekre vonatkozóan értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre a másodfokú eljárásban maga folytatott le bizonyítást, vagy maga is folytatott bizonyítási cselekményt.

[59] Jelen ügyben az elsőfokú ítéletnek a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjai szerinti teljes megalapozatlansága nem áll fenn, ugyanis a törvényszék a tényállás felderítésére és megállapítására vonatkozó kötelezettségét teljesítette.

[60] A büntetőeljárás során törvényes és kellő részletességű bizonyítást folytatott le, ennek keretében a vádlottakat, tanú1, tanú4, tanú3 és tanú2 tanúkat kihallgatta, bírósági szakban beszerzett igazságügyi pszichiáter, pszichológus és orvos szakértők egyesített szakvéleményét, illetőleg a szaktanácsadó véleményét ismertette, valamint a nyomozás során beszerzett tárgyi bizonyítási eszközöket (okiratokat) a tárgyalás anyagává tette.

[61] A bizonyítási eljárás lefolytatását követően az ügyész, a vádlottak és a védők részéről nem került előterjesztésre további bizonyítási eszköz beszerzésére, illetve a tárgyalás anyagává tételére vonatkozó indítvány. A másodfokú bírósági eljárásban bizonyítás felvételét az ügyészség nem indítványozta, de arra nem is volt szükség, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállás rögzítéséhez és a cselekmények minősítéséhez szükséges tények, illetőleg a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények egyértelműen megállapíthatók voltak.

[62] A törvényszék eleget tett a bizonyítás általános szabályai között meghatározott előírásnak is, miszerint a bíróságnak a bizonyítékokat egyenként és összességükben kell értékelnie [Be. 167. § (4) bekezdés]. Az ítélete indokolásában hiánytalanul jelölte meg azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapozta, majd a mérlegelésében számot adott arról, hogy a tényállás megállapításánál mely bizonyítékot és miért, vagy miért nem fogadott el [Be. 563. § (3) bekezdés d) pont]. Az ítélet indokolásából egyértelműen megismerhető, nyomon követhető a bírói meggyőződés kialakulásának logikai folyamata is, amely a bizonyítás eredményének megállapításához vezetett.

[63] Az ítéltábla ugyanakkor egyetértett az ügyészség és a fellebbviteli főügyészség álláspontjával, miszerint az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansági hibában szenved. A

felmentő rendelkezések és az ezzel összefüggésben megállapított ítéleti tényállás tartalma folytán valójában valamennyi, a Be. 592. § (2) bekezdés a), b), c) és d) pontjaiban felsorolt részbeni megalapozatlansági ok fennáll, mivel az elkövetési magatartás tekintetében az ítéleti tényállás hiányos, részben felderítetlen, ellentétes a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, továbbá a törvényszék a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. Az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága miatt az ítéltáblának nem csupán lehetősége, de kötelessége is volt a megalapozatlanság kiküszöbölése.

[64] Az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága arra vezethető vissza, hogy a törvényszék személyi és tárgyi bizonyítékok összevetése során iratellenes és téves következtetésekre jutott, és különösen Terhelt1 I. rendű vádlott szavahihetőségének, a terhelő vallomása hitelességének értékelésekor számos logikai hibát vétett.

[65] Csakugyan sajátosak jelen büntetőeljárás megindításának a körülményei, ugyanis Terhelt1 I. rendű vádlott – az őt képviselő ügyvéd jelenlétében – a 2021. június 3-án tartott meghallgatáson olyan bűncselekményeket tárt fel a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség számára, amelyekről a bűnüldöző hatóságoknak nem volt tudomásuk. A meghallgatása előtt figyelmeztették őt a hamis vádolás és a hatóság félrevezetése büntetőjogi következményeire, valamint arra, hogy a büntetőeljárásban senki nem kötelezhető önmagát terhelő vallomás tételére, illetve önmaga elleni bizonyítékok szolgáltatására. Terhelt1 I. rendű vádlott e figyelmeztetések után tett nyilatkozatot (lényegében önfeljelentést), amelyben saját magát és Terhelt2 II. rendű vádlottat korrupciós bűncselekmények elkövetésével terhelte, és amely tényállítást utóbb, a gyanúsítotti kihallgatásain és az elsőfokú bírósági eljárásban tartott tárgyaláson tett vallomásaiban mindvégig fenntartott. A meghallgatáson tett nyilatkozata – a Be. 185. §-ában meghatározott és az abban előírtak szerint jegyzőkönyvezett terhelti figyelmeztetés hiányában – ugyan vallomásként nem értékelhető, de ennek különösebb jelentősége nincs, mert Terhelt1 I. rendű vádlott a 2021. június 3-án előadottakat a gyanúsítotti kihallgatásain megismételte.

[66] Terhelő vallomása szerint az általa képviselt Szövetkezettel szemben a NAV adóellenőrzési eljárást indított, amelyben utóbb általános forgalmi adónemben adóhiányt állapított meg és adóbírságot szabott ki. Ezzel kapcsolatban 2017. tavaszán a hely1 úti Étterem1 és Étteremben találkozott Terhelt2 II. rendű vádlottal, aki felajánlotta, hogy a NAV-nál dolgozó gyermekkori barátja útján tud neki segíteni az adóeljárásnak a Szövetkezet szempontjából kedvező módon történő lezárásában. Ennek fejében 2 millió forintot kért, amelynek kisebb része az ő közvetítői díja, míg az összeg nagyobb részét a NAV-nál dolgozó személynek adja át. Terhelt1 I. rendű vádlott közölte Terhelt2 II. rendű vádlottal a Szövetkezetre vonatkozó adatokat és a folyamatban lévő adóellenőrzési eljárás ügyszámát, majd ugyanezen a helyen, a harmadik találkozásuknál átadta a kért pénzüsszeget. Figyelemmel arra, hogy a Szövetkezet bankszámlájára egy pályázatból kb. 43 millió forint támogatási előleget vártak, Terhelt2 II. rendű vádlott egy további találkozásuk során azt vállalta, hogy a már említett NAV-os ismerőse segítségével újabb 2 millió forintért elintézi, hogy a támogatási előleget a NAV inkasszója ne érintse. Terhelt1 I. rendű vádlott ezután a hely2 úton lévő étterem2ban több alkalommal találkozott Terhelt2 II. rendű vádlottal és annak NAV-os ismerőseivel (akinek személyét a büntetőeljárásban nem sikerült beazonosítani), ennek során utóbbi maga is azt ígérte, hogy az adóellenőrzési eljárás és a támogatási előleg kapcsán elintézi, hogy pozitív döntésre kerüljön sor. A kért 2 millió forintot az M3 autópályán lévő Gelej pihenőhelyen található benzinkúton – a NAV-nál dolgozó személy jelenlétében – átadta Terhelt2 II. rendű vádlottnak. Később viszont a NAV eljárás nem úgy alakult, ahogy

neki ígérték. Terhelt1 I. rendű vádlott vallomása szerint a találkozásokra és pénzátadásokra 2017. tavasza és ősze között kerülhetett sor, ennél pontosabban nem tudta az időpontokat meghatározni. E tények körében Terhelt1 I. rendű vádlott az eljárás során következetes, tartalmi szempontból egybehangzó vallomásokat tett.

[67] A törvényszék okszerűen járt el, amikor vizsgálta Terhelt1 I. rendű vádlott önfeljelentésének, terhelő vallomásának lehetséges motivációját, de ennek eredményeként téves és iratellenes következtetésekre jutott.

[68] A bizonyítási eljárás során nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a hamis vád következményeinek terhe mellett nyilatkozó Terhelt1 I. rendű vádlottnak bármilyen oka lett volna alaptalanul terhelni Terhelt2 II. rendű vádlottat. Köztük fennálló korábbi személyes konfliktusra vagy anyagi (elszámolási) jellegű vitára Terhelt2 II. rendű vádlott sem hivatkozott, sőt védekezéséből következően – figyelemmel Terhelt1 I. rendű vádlott részére pályázatok kapcsán 2017-ben nyújtott tanácsadására – inkább neki lehetett volna pénzkövetelése, azonban ilyet Terhelt2 II. rendű vádlott soha nem érvényesített Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben. Tekintettel arra, hogy 2017-től az önfeljelentés megtételéig négy év telt el, nem valószínűsíthető az sem, hogy a pályázatokkal kapcsolatban lehetett olyan nézeteltérésük, amely motiválhatta Terhelt1 I. rendű vádlottnak Terhelt2 II. rendű vádlottat is terhelő vallomását. Ráadásul nem észszerű, hogy úgy akart volna ártani bármilyen okból Terhelt2 II. rendű vádlottnak, hogy közben magát is súlyos korrupciós cselekménnyel vádolja, egyidejűleg kettővel is.

[69] A törvényszék a terhelő vallomás tételének lehetséges motivációja kapcsán – az elsőfokú ítélet indokolásának [19] bekezdésében foglaltak szerint – lényegében elfogadta a Terhelt2 II. rendű vádlott érdekében kifejtett védelmi érvelést, amely szerint Terhelt1 I. rendű vádlott egy másik büntetőeljárásban kívánt előnyöket elérni. Ugyanakkor a törvényszék e körben eleve önellentmondásba keveredett, mivel a hivatkozott bekezdésnek a következő mondatában már azt rögzítette, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott motivációja egyáltalán nem tisztázott, az számos kérdőjelet vet fel.

[70] A törvényszék figyelmen kívül hagyta, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott az eljárás során többször és egybehangzóan határozta meg az önfeljelentése célját, motivációját.

[71] A 2021. június 3-án történt meghallgatáson, a 2021. augusztus 17-én történt gyanúsítotti kihallgatásakor és a 2024. február 23-án tartott tárgyaláson tett nyilatkozatai a következőket tartalmazták:

- „Bejelentésemnek egyrészt az a célja, hogy mielőtt egyes cselekmények a hatóság tudomására jutottak volna, ezeket feltárjam, és később enyhítő körülményként értékelhető legyen a javamra.”, „Kérem, hogy a nyomozó hatóság az általam előadandó adatokra figyelemmel későbbiekben enyhítő körülményként vegye figyelembe, hogy ezeket önként tártam fel.” (jegyzőkönyv a meghallgatásról 3. oldal 5. bekezdés);

- „El kívánom mondani, hogy azért tettem magamra nézve terhelő nyilatkozatokat az eljárás során, mert nagyon nyomasztott annak a terhe, hogy bűncselekményt követtem el, és

mindez a mentális, illetve testi egészségemet is veszélyezteti, az volt a célom, hogy ezen a terhen könnyítsek.” (2. Nyom.1072/2021. számú gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyv 8. oldal 1. bekezdés);

- „Szerettem volna lezárni az ügyet, azért mondtam el ezeket.” (19.B.331/2023/27. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal).

[72] Azon túlmenően, hogy a fentiek szerint Terhelt1 I. rendű vádlott igenis szolgáltatott adatot a motivációjáról, azt is megállapítható, hogy nem folyamatban lévő büntetőeljárásban kívánt bármilyen előnyhöz jutni az önfeljelentésével, a terhelő vallomásával, hanem éppen az ezek alapján indítandó (azaz jövőbeni) büntetőeljárásban akarta elérni a cselekménye enyhébb megítélését. Márpedig ez összhangban van azzal a ténnyel is, hogy a saját magát és Terhelt2 II. rendű vádlottat terhelő bejelentése megtételekor már több mint egy éve jogerősen befejeződött a csődbűncselekmény miatt vele szemben indult büntetőügy, és a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint 2021. június 3-án nem folyt ellene újabb büntetőeljárás (ilyen jelen büntetőügyön kívül azóta sem indult). Az ítéltábla megjegyzi, hogy ezzel egyező állásponton volt a 2024. február 23-án tartott tárgyaláson a törvényszék is, mivel – a motiváció vizsgálata körében feltett kérdésben – az eljáró bíró maga jelezte Terhelt1 I. rendű vádlottnak, hogy az önfeljelentésekor valójában nem is létezett semmilyen ügy, csak a költségvetési csalás miatt folyt ellene eljárás (19.B.331/2023/27. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal). Egyébként helyesen korábban a vádlottal szemben csődbűncselekmény (amely a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény) miatt indult büntetőeljárás, és ez – a fentiekben írtak szerint – már nem volt folyamatban.

[73] Összegezve, egyaránt alaptalan a törvényszék álláspontja, miszerint a terhelő vallomás motivációja az eljárás során nem volt tisztázható, illetve az arra hivatkozás is, hogy egy másik büntetőügyben előny elérését célozhatta, ugyanis a motivációját maga Terhelt1 I. rendű vádlott tárta fel, és az általa előadottakat más bizonyíték, adat nem cáfolta.

[74] Az ítéltábla nem látta a motiváció kapcsán értékelhető adatnak Terhelt1 I. rendű vádlottat 2021. októbere és 2023. augusztusa között kezelő egyéb érdekelt5 pszichológus által a domináló panaszok és tünetek között kifejtett – utóbb a szakvéleményben is ismertetett – szakmai álláspontnak „a büntudati fellobbanásokra” vonatkozó részét (amelyre az ügyészség és a fellebbviteli főügyészség hivatkozott), ugyanis a vádlott büntudata – egyéb megjegyzés hiányában – inkább a pszichológus által feltárt magánéleti, családi konfliktusaira vonatkoztatható.

[75] A fentiekben ismertetett körülmények mellett fokozott jelentősége van annak, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott jelen büntetőeljárásban nem csupán terhelő vallomást tett, hanem önként tárta fel a korrupciós cselekményeket, amelyekről a hatóságok nem rendelkeztek semmilyen információval. Ráadásul a kérdéses ügyészeti meghallgatáson még azt is jelezte, hogy több cég, köztük cég3 vonatkozásában elkövetett költségvetési csalásokról és más bűncselekményekről is rendelkezik információkkal, amelyeket ugyancsak fel kíván tárni a hatóság számára. Ez erősíteni látszik azon állítását, amely szerint nyomasztotta őt az elkövetett cselekmények terhe.

[76] E körben hangsúlyozni kell, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a beszámítási képességét nem érintő bipoláris affektív zavarban szenved, az önfeljelentés megtételekor is fennállt e betegsége, amely viszont igazságügyi pszichiáter-, pszichológus- és orvosszakértői szakvélemény szerint kényszerképzetek kialakulásával nem járt (szakvélemény 24. oldal 3. pont alatti bekezdés).

[77] Az ítéltábla a motiváció körében tett következtetéseknél is súlyosabb logikai tévedésnek értékelte a törvényszéknek azt a megállapítását, amely szerint Terhelt1 I. rendű vádlott vallomásai alapvető kérdésekben már a nyomozati szakban is oly mértékben ellentmondásosak voltak, hogy azokra tényállást alapítani nem lehetett.

[78] Ezzel szemben valójában éppen az emelhető ki, hogy Terhelt1 I. rendű vádlottnak a büntetőeljárásban tett vallomásai az általa önként feltárt cselekmények lényeges körülményei tekintetében következtetések és ellentmondásoktól mentesek voltak, ráadásul az általa előadottakat – szemben a törvényszék álláspontjával – a rendelkezésre álló más bizonyítékok is alátámasztották.

[79] Az eljárás során beszerzett iratok igazolják a cselekmény előzményei kapcsán tett állítását, amely szerint a Szövetkezettel szemben adóellenőrzési eljárás indult, amely 2017. július 5-én adóhiány megállapításával és adóbírság kilátásba helyezésével zárult, majd 2017. szeptemberében ennek megfelelő tartalmú adóhatósági határozat született. Ugyancsak következetesen vallotta az eljárás kezdetétől, hogy az adóhatósági eljárás kapcsán Terhelt2 II. rendű vádlott felajánlotta a segítségét abban, hogy 2 millió forintért (amely részben Terhelt2 II. rendű vádlott közvetítő díja, részben a vesztegetésre szánt összeg) a NAV-nál dolgozó ismerőse elintézi az eljárásnak a Szövetkezet szempontjából kedvező lezárását. Végig egybehangzóan nyilatkozott arról a körülményről is, hogy később elfogadta Terhelt2 II. rendű vádlott arra vonatkozó ajánlatát is, hogy újabb 2 millió forintért a NAV-os ismerőse intézkedni fog a támogatási előleget érintő inkasszó elkerülése érdekében.

[80] Nem vitás, hogy a cselekmények elkövetési idejének a tényállás megállapításánál, míg a vallomás következetességének, ellentmondás-mentességének a szolgáltatott bizonyíték hitelessége értékelésekor jelentősége van. Ugyanakkor nem teszi aggályossá Terhelt1 I. rendű vádlottnak önmagát és vádlott-társát terhelő vallomása hitelességét, hogy az állított cselekmények elkövetésétől az önfeljelentésig eltelt kb. négy évvel, illetőleg a bírósági tárgyalásig eltelt további két és fél évvel a találkozások/pénzáadások időpontját, illetőleg a 4 millió forint forrását nem tudta pontosan felidézni. E körben nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a vádbeli időszakban több gazdálkodó szervezetben töltött be vezető vagy irányító szerepet, a gazdasági tevékenységek körében rendszeresen kerül sor a bankszámlákról vagy házipénztárból történő pénzfelvételekre, valamint különböző üzleti partnerekkel, megrendelőkkel vagy más szolgáltatókkal való egyeztetésekre. Mindezek miatt a fentiekben hivatkozott kérdésekben a törvényszék által feltárt ellentmondások ténye semmiképpen nem alkalmas arra, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott szavahihetőségét, vallomásának tartalmi hitelességét kétségessé tegye.

[81] A törvényszék által az elsőfokú ítélet [27]-[28] bekezdéseiben kifejtettek szerint Terhelt1 I. rendű vádlottnak a vesztegetésre átadott pénzösszegek forrása kapcsán tett vallomását nem támasztották alá a nyomozás során, majd a bírósági szakban beszerzett

könyvelési iratok és bankszámlaforgalmi adatok. Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a pénzeszközöknek Terhelt1 I. rendű vádlott irányítása alatt álló három gazdálkodó szervezet közötti mozgatására és a készpénzfelvételekre vonatkozó okirati bizonyítékok alapján – figyelemmel a könyvelési iratok hiányosságára is – az mindenképpen megállapítható, hogy a vádlottnak rendelkezésére állhatott a vesztegetésre átadott 4 millió forint, még ha nem is egyértelmű, hogy a kérdéses pénzüsszeget melyik cég vagyonából biztosította, azt házipénztárból vette ki vagy bankszámláról vette fel.

[82] Terhelt1 I. rendű vádlott vallomását részben Terhelt2 II. rendű vádlott is visszaigazolta, legalábbis a tekintetben feltétlenül, hogy ismerik egymást, a vádbeli időszakban találkoztak az említett éttermekben, sőt még azt is elismerte, hogy vett át tőle pénzt. Ezen túlmenően a vádlott-társ terhelő vallomása alapján büntetőeljárás alá vont Terhelt2 II. rendű vádlott következetesen tagadta a bűnösségét, az érdemi védekezése szerint a találkozásokra és 1 millió forint átvételére legális okból, pályázati tanácsadással összefüggésben került sor. Nyilván nem lehet különösebb jelentőséget tulajdonítani annak, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében a vádlottak a büntetőeljárás során – a saját érdekeikhez igazodva – egymástól eltérő vallomásokat tettek. Ismét hangsúlyozni kell, hogy maga Terhelt2 II. rendű vádlott sem hivatkozott a védekezésében olyan korábbi konfliktusokra, amely magyarázattal szolgálhatna arra, hogy a pályázatok kapcsán 2017-ben történt egyeztetéseik után négy évvel Terhelt1 I. rendű vádlott miért terheli őt (és egyúttal saját magát is) korrupciós bűncselekmények elkövetésével.

[83] Egyébiránt a törvényszék mérlegelése nem volt egyoldalú, ugyanis megállapította, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott vallomásának is voltak következetlen és ellentmondásos részei, valamint a javára személyi és okirati bizonyítékokat szolgáltatató tanú1 és tanú4 tanúk első nyilatkozatai is inkább cáfolták Terhelt2 II. rendű vádlott védekezését, a tanúk csak ennek megismerése után módosították oly módon vallomásaikat, hogy azok a Terhelt2 II. rendű vádlott által előadottakat alátámasszák. Nyilván az ellentmondásokat, következetlenségeket Terhelt2 II. rendű vádlott és a tanúk esetében is indokolt megengedőbben kezelni, e személyeknek ugyancsak több évvel a vádbeli időszak után kellett beszámolniuk az eseményekről.

[84] Figyelemmel arra, hogy a korrupciós bűncselekmények esetén (is) az elkövetők nyilván leplezni próbálják törvénybe ütköző magatartásukat, annak sincs jelentősége, hogy a csatolt, többnyire Terhelt1 I. rendű vádlott és tanú1 közötti e-mail formájában történt levelezések nem igazolnak bűnös tevékenységet, hanem azok a cég3-t érintő pályázati tanácsadással függenek össze. Ki kell emelni ugyanakkor azt is, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a 2017. július 19-i keltezésű e-mailben (melyet másolatban Terhelt2 II. rendű vádlott is megkapott) arról tájékoztatta tanú1-et, hogy a NAV-ellenőrzés kapcsán már jegyzőkönyv is született, és ahhoz mellékeltek a pénzkövetelés biztosítására ideiglenes biztosítási intézkedést elrendelő határozatot is, amely ellen fellebbezést jelentett be. Ennek folytán ez az intézkedés nem jogerős, tehát nincs inkasszó a bankszámlájukon. tanú1 válasza szerint a támogatási előleg pályázattól eltérő felhasználásának egyik tipikus esete, ha a kérdéses pénzüsszeg zárolt vagy inkasszóval terhelt bankszámlára kerül, és ez a szerződéstől való elállást, illetőleg a kiutalt támogatási előleg visszakövetését vonja maga után. Ezért tanú1 azt javasolta Terhelt1 I. rendű vádlottnak, hogy ne zárolt számlára érkezzen a támogatási előleg, mert akkor ez a NAV-hoz kerülne, ennek következtében a projekt megvalósíthatatlanná válna. E levélváltás témája összhangban van Terhelt1 I. rendű vádlott állításával, miszerint a második 2 millió forintot annak érdekében adta át Terhelt2 II. rendű vádlottnak, hogy a támogatási előleget ne

érintse a NAV inkasszója. Csakugyan csatolásra került az a 2017. szeptember 19-ei keltezésű e-mail is, amelyben Terhelt2 II. rendű és tanú1 arról értekeznek, hogy „jó, hogy kimaradtak ebből a buliból”, de a védelem az erre történt hivatkozáskor figyelmen kívül hagyta, hogy ezt követően még 2017. november 13-án is történt Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottak között e-mailes levelezés az újranyitott pályázat kapcsán.

[85] A pályázati tanácsadással kapcsolatban Terhelt2 II. rendű vádlott által előadottak tartalmi hitelességét csakugyan nem volt ok megkérdőjelezni, már csak azért sem, mert e tényt Terhelt1 I. rendű vádlott, a tanúk és az okirati bizonyítékok (szerződés, e-mailek) visszaigazolták. Ugyanakkor önmagában az a körülmény, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott a vádbeli időszakban nem csak a korrupciós cselekmények, hanem legális okból is kapcsolatban állt Terhelt1 I. rendű vádlottal, nem alkalmas utóbbi önmagát és Terhelt2 II. rendű vádlottat terhelő vallomásának cáfolatára.

[86] Mindezekre tekintettel az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a törvényszék iratellenes megállapításokkal, a logikai szabályait sértő következtetésekkel vetette el a vádlottakat terhelő személyi és tárgyi bizonyítékokat, és hozott felmentő rendelkezést. A rendelkezésre álló bizonyítékok ugyanis kétséget kizáróan alátámasztják a vádiratban foglalt tényállást és a vádlottak bűnösségét.

[87] Ezért az ítéltábla – a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja szerint eljárva – a bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján és ténybeli következtetés útján a törvényszék által megállapított tényállástól eltérő, alábbi tényállást állapította meg.

[88] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adó- és Vámigazgatósága 2016. szeptember 26-tól kezdődően adóigazgatási eljárás keretében ellenőrizte Terhelt1 I. rendű vádlott mint igazgató elnök által képviselt cég1 korábbi adóbevallásait, és 2017. július 5-én kelt revíziós jegyzőkönyvben 30.849.000,- forint adóhiányt állapított meg, amely kapcsán adóbírság kiszabását is kilátásba helyezte.

[89] Terhelt1 I. rendű vádlott az adóigazgatási eljárás megkezdését követően, de még az adóhiány megállapítását megelőzően, 2017 tavaszán – pontosan meg nem határozható időpontban – a cím15 alatt található Étterem1 és Étteremben tájékoztatta Terhelt2 II. rendű vádlottat a folyamatban lévő adóellenőrzésről és annak lehetséges kimeneteléről. Terhelt2 II. rendű vádlott 2 millió forintot kért Terhelt1 I. rendű vádlottól azért, hogy – a saját közvetítői díja levonása mellett – a pénzösszeg pontosabban meg nem határozott nagyobb részét átadja a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál dolgozó hivatalos személy ismerősenek, aki segíthet abban, hogy az eljárás kedvezőbb, a Szövetkezet működésének ellehetetlenülését nem eredményező adóhatósági megállapítással záruljon. Ebben az időszakban Terhelt1 I. rendű vádlott a más személy által képviselt, de ténylegesen általa irányított cég3 tervezett pályázatait kapcsán egyeztetéseket folytatott a pályázati tanácsadással foglalkozó Terhelt2 II. rendű vádlottal, illetőleg annak ismerőse, tanú1 által vezetett cég4-vel, amely gazdasági társaságot a 2017. március 30-án megkötött szerződésben a cég3 pályázat-előkészítési tanácsadó, szakértői tevékenységgel bízott meg.

[90] Terhelt1 I. rendű vádlott ezt követően, 2017 tavaszán – pontosabban meg nem határozható időpontban – a Étterem1 és Étteremben Terhelt2 II. rendű vádlott részére készpénzben átadta a kért 2 millió forintot a korábbiakban megbeszélt vesztegetési céllal.

[91] Az adóhiány megállapítására sor került, ennek ellenére Terhelt2 II. rendű vádlott a cím16 alatt található étterem2ban 2017 nyarán – pontosabban meg nem határozható időpontban – történt találkozásuk során már azt ajánlotta Terhelt1 I. rendű vádlottnak, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál dolgozó ismerőse útján újabb 2 millió forintért elintézi, hogy az adóhatóság esetleges inkasszója nem érintse a foglalkoztatási támogatásra benyújtott pályázatukból a Szövetkezet által várt 42.839.525,- forint összegű támogatási előleget, amely 2017. augusztus 2-án meg is érkezett a szövetkezet bankszámlájára. Terhelt1 2017 augusztusában, az M3 autópálya pihenőhelylénél lévő benzinkútnál Terhelt2 II. rendű vádlottnak – az állítólagosan a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál dolgozó, ismeretlenül maradt személy jelenlétében – átadta a kért 2 millió forintot azért, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal dolgozója az adóigazgatási eljárást a Szövetkezet számára kedvező módon befolyásolja.

[92] Az elsőfokú adóhatóságként eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adó- és Vámigazgatósága a 2017. szeptember 25. napján meghozott 2045668347 számú határozatában 30.849.000,- forint adóhiányt állapította meg, és 15.424.000,- forint adóbírságot szabott ki, továbbá 1.249.000,- forint késedelmi pótlékot számított fel. Az elsőfokú határozatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága a 2018. január 19. napján meghozott 2235367489 számú határozatával helybenhagyta.

[93] Az ítéltábla a büntető törvény időbeli hatálya kapcsán a Btk. 2. §-ában foglaltakra tekintettel vizsgálta, hogy a Btk. 2. § (1) bekezdése szerinti elkövetéskor hatályos büntető törvényt, vagy a Btk. 2. § (2) bekezdése értelmében az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, utóbbit csak akkor, ha a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el. A Btk. elkövetéskor és elbíráláskor hatályos rendelkezései összevetése alapján megállapítható, hogy a vádlottak cselekményei mindkét büntető törvény szerint bűncselekmények, és az elbírálás időpontjában hatályos büntető törvény rendelkezései nem biztosítanak enyhébb elbírálást. Sőt – figyelemmel arra, hogy az ítéltábla Terhelt2 II. rendű vádlott esetében pénzbüntetés kiszabását is szükségesnek tartotta – e körben az sem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az elbíráláskor hatályos Btk.-ban a pénzbüntetés napi tételösszege (1.500,- forint) magasabb, mint az elkövetés idején hatályban volt Btk. esetében (1.000,- forint).

[94] Aki hivatalos személyt a működésével kapcsolatban neki vagy rá tekintettel másnak adott vagy ígért jogtalan előnnyel befolyásolni törekszik, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő [Btk. 293. § (1) bekezdés].

[95] Egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a vesztegető, ha a jogtalan előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen [Btk. 293. § (2) bekezdés].

[96] Aki arra hivatkozással, hogy hivatalos személyt befolyásol, a maga vagy más számára jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személy által kért vagy harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő [Btk. 299. § (1) bekezdés].

[97] A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető

- a) azt állítja vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt veszteget,
- b) hivatalos személynek adja ki magát,
- c) a bűncselekményt üzletszerűen követi el [Btk. 299. § (2) bekezdés].

[98] Az ítéltábla Terhelt1 I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293. § (1) bekezdés (2) bekezdés I. fordulat], ugyanis ekként értékelendő azon magatartása, miszerint két esetben azért adott át Terhelt2 II. rendű vádlottnak 2-2 millió forintot, hogy azt juttassa el a NAV-nál dolgozó hivatalos személynek, aki működése során – a hivatali kötelességét megszegve – elintézte számára az adóellenőrzési eljárásnak a Szövetkezet szempontjából kedvezőbb eredménnyel (kisebb adóbírság megállapításával) történő lezárását, majd azt, hogy az inkasszó nem érintse a Szövetkezet bankszámlájára érkező támogatási előleget.

[99] Terhelt2 II. rendű vádlottat 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntetében [Btk. 299. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] mondta ki bűnösnek, figyelemmel arra, hogy két esetben azt állítva kért 2-2 millió forintot Terhelt1 I. rendű vádlottól, hogy abból – saját „közvetítői díja” levonása után – a NAV-nál dolgozó hivatalos személyt veszteget meg annak érdekében, hogy az adóellenőrzési eljárásban a Szövetkezet szempontjából kedvezőbb döntés szülessen, illetve az inkasszó nem érintse a támogatási előleget.

[100] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §].

[101] A büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[102] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének a fele [Btk. 80. § (2) bekezdés].

[103] Ha a törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni [Btk. 80. § (3) bekezdés].

[104] Bűnhalmazat esetén egy büntetést kell kiszabni [Btk. 81. § (1) bekezdés].

[105] A halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve büntetési tételek közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni [Btk. 81. § (2) bekezdés].

[106] Ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát [Btk. 81. § (3) bekezdés].

[107] A Btk. Általános és Különös Részi rendelkezései szerint – figyelemmel a halmazati szabályokra is – Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben egy évtől hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés szabható ki, a középérték négy év három hónap, míg Terhelt2 II. rendű vádlott esetében két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés szabható ki, a középérték hét év.

[108] A bünteteskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. számú Büntető Kollégiumi vélemény (a továbbiakban: 56. BK vélemény) rögzíti, hogy a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[109] Az ítéltábla a büntetés kiszabása során mindkét vádlott javára nyomatékos enyhítő körülményként értékelte a közel nyolcéves időmúlást, valamint – figyelemmel a 2/2017. (II.10.) AB határozatban és az 56. BK vélemény III.10. pontjának második mondatában foglaltakra – a büntetőeljárás vádlottaknak fel nem róható közel négyéves elhúzódását, amelyre a másodfokú ítélet indoklásában a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja alapján utalni is kell. Kiemelendő, hogy az eljárás elhúzódását a cselekmények jellege, a szükséges bizonyítás terjedelme sem indokolta.

[110] Terhelt1 I. rendű vádlott esetében ugyancsak nagyobb súllyal vette figyelembe enyhítő tényezőként a bűncselekmény felderítését lehetővé tevő önfeljelentését, a bűnösségre is kiterjedő, feltáró jellegű beismerő vallomását, valamint a megbánását (56. BK vélemény II.11. pont). Enyhítő hatást tulajdonított a vádlott pszichés betegségének is, amely megnehezítheti a büntetés elviselését (56. BK vélemény II.12. pontja). E vádlott a csődbűncselekmény miatti elítélése előtt is volt büntetve, azonban a korábbi elítélését a

bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazza, így őt büntetlen előéletűnek kell tekinteni, amely ugyancsak a javára értékelendő a büntetéskiszabás során.

[111] Az ítéltábla Terhelt2 II. rendű vádlott javára további enyhítő tényezőként a büntetlen előéletét, a betegségét, valamint a tanulmányokat folytató nagykorú gyermeke eltartásáról való gondoskodását értékelte (56. BK vélemény II.1., II/4. és II.12. pontok).

[112] Súlyosító körülményként kellett figyelembe venni mindkét vádlott esetében a korrupciós bűncselekmények elszaporodottságát (56. BK vélemény III.10. pont), továbbá Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést (56. BK vélemény II/2. pont).

[113] Az ítéltábla mindkét vádlott tekintetében úgy ítélte meg, hogy – figyelemmel a jelentős időmúlásra és az eljárás elhúzódására – a büntetési célok nem csak az általános részi büntető anyagi jogszabályok között meghatározott középértéknél, hanem az általuk elkövetett bűncselekményekre irányadó büntetési tételkeret alsó határánál (Terhelt1 I. rendű vádlottnál egy év, Terhelt2 II. rendű vádlottnál két év) rövidebb tartamú szabadságvesztéssel is elérhetők. Ezért a szabadságvesztés tartalmát az önfeljelentéssel élő, az eljárás során a bűnösségét feltáró jellegű vallomásaiban mindvégig elismerő Terhelt1 I. rendű vádlott esetében – a Btk. 82. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés d) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával – 6 hónapban, míg a büntetlen előéletű, rendezett életvitelű Terhelt2 II. rendű vádlott vonatkozásában – a Btk. 82. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés d) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával – 1 év 6 hónapban határozta meg.

[114] A megfelelő jövedelemmel és vagyonnal rendelkező Terhelt2 II. rendű vádlottat a Btk. 50. § (1) és (2) bekezdései alapján 200 napi tétel pénzbüntetésre is ítélte, mivel a bűncselekményeket haszonszerzés céljából követte el. A pénzbüntetés napi tételösszegét – figyelembe véve a vádlott ismert minimális jövedelmét (350.000,- forint) és vagyontalan állapotát – a törvényi minimumban 1.000,- forintban határozta meg. A pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezés a Btk. 51. § (1) bekezdésén alapul.

[115] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtönben kellett meghatározni.

[116] Az ítéltábla – figyelemmel az időmúlásra, a jelenlegi rendezett személyi körülményeikre, illetőleg arra, hogy velük szemben az elmúlt nyolc évben újabb büntetőeljárás nem indult – mindkét vádlott esetében úgy ítélte meg, hogy a büntetés célja, azon belül is elsődlegesen az egyéni megelőzés, a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhető. Ezért a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdései alapján a szabadságvesztés végrehajtását Terhelt1 I. rendű vádlott esetében 1 év próbaidőre, a súlyosabban büntetendő bűncselekményekben bűnösnek kimondott Terhelt2 II. rendű vádlott esetében 2 év próbaidőre felfüggesztette. A felfüggesztett szabadságvesztést végre kell hajtani, ha a vádlottat a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik [Btk. 87. § b) pont].

[117] Az ítéltábla a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját – a szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése esetére – a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.

[118] A Btk. 102. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti a terheltet, ha arra érdemes.

[119] Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozatában foglaltak szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen.

[120] A mentesítés folytán – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélt mentesül a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól. A mentesített személy büntetlen előéletűnek tekintendő, és – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem tartozik számot adni olyan elítélésről, amelyre nézve mentesítésben részesült [Btk. 98. § (1)-(2) bekezdés].

[121] Az ítélkezési gyakorlat szerint a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítés egy kivételes, mérlegelésen alapuló, rendkívüli jellegű intézkedés, és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése feltételeinek fennállása nem jelenti automatikusan az érdemesség meglétét. Az érdemesség megítélésénél az elbírált bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét, az elkövetés körülményeit és indítóokát, a bűnösség fokát (BH 1983.221.), az elkövető személyiségét, társadalomra veszélyessége fokát, életvitelét, eddigi életvezetését együttesen kell értékelni (BJD 9986., BH 1983.221.). Mindez nem jelenti azt, hogy az érdemesség megállapításánál olyan többletként jelentkező új körülmények megléte is szükséges lenne, amelyeket enyhítő körülményként vagy releváns egyéb tényezőként a bíróság a büntetés neméről és mértékéről, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről való döntése során még nem vett figyelembe (BJD 8779., BH 1984.480.). A már értékelt körülményeknek az érdemesség vizsgálata során történő ismételt figyelembevétele tehát a kétszeres értékelés tilalmát nem sérti.

[122] Az ítéltábla a korrupciós cselekmény ellenére is úgy látta, hogy a vádlottak érdemesek az előzetes bírósági mentesítésre. Ezt mindkét vádlott vonatkozásában megalapozta a társadalomra veszélyességük csekély foka, a jelentős időmúlás és a büntetőeljárás elhúzódása, továbbá Terhelt1 I. rendű vádlott esetében az önfeljelentés és cselekményei megbánása, míg Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében a rendezett személyi és családi körülmények, a büntetlen előélet.

[123] A Btk. 74. § (1) bekezdés a) és f) pontjai szerint vagyonelkobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett, valamint arra a vagyona, amely az adott vagy ígért vagyoni előny tárgya volt.

[124] Kétségtelen tény, hogy a megállapított tényállás szerint a Terhelt1 I. rendű vádlott által átadott összesen 4 millió forintból Terhelt2 II. rendű vádlott levonta a saját „közvetítői díját”

(ez a pénzösszeg a bűncselekmény elkövetése során szerzett vagyonnak tekinthető), a fennmaradó részről pedig azt állította, hogy abból vesztegeti meg a hivatalos személyt (ez a pénzösszeg az adott vagyoni előnyként értékelendő).

[125] Ugyanakkor jelen ügyben még csak megközelítőleg sem volt megállapítható az, hogy valójában milyen összegű volt a „közvetítői díj” és a vesztegetés során vagyoni előnyként a hivatalos személynek jutatott rész. Ezért az ítéltábla – szemben a fellebbviteli főügyészség indítványával – nem látott lehetőséget Terhelt2 II. rendű vádlottal szemben vagyonekobzás alkalmazására, még oly módon sem, hogy fele-fele arányt állapít meg, azaz úgy tekinti, hogy a 4 millió forintból 2 millió forintot szerzett meg Terhelt2, a másik 2 millió forintot az ismeretlenül maradt passzív vesztegető.

[126] Az ítéltábla a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése, valamint a Be. 574. § (1) és (5) bekezdései alapján Terhelt1 I. rendű vádlottat külön kötelezte az igazságügyi elmeorvoszakértői díjjal összefüggésben felmerült – a bűncselekmény tárgyi súlyához képest aránytalanul nagy – bűnügyi költség egy részének, 200.000,- forintnak a megfizetésére (a fennmaradó részt az állam viseli), míg tanú3 tanú tárgyaláson való megjelenésével felmerült útiköltséget a vádlottak a Be. 574. § (4) bekezdés második mondata alapján egyetemlegesen kötelesek viselni.

[127] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 599. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen – az ügyészség fellebbezésével támadott elsőfokú ítéletet mindkét vádlott vonatkozásában a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a másodfokú határozat rendelkező részében írtak szerint megváltoztatta.

[128] A személyi adatok között meg kellett jelölni, hogy Terhelt2 II. rendű vádlottnak érvényes személyazonosító igazolványa nincs.

[129] A bűnösség kérdésében a törvényszékétől eltérő döntés miatt az ítéltábla határozata ellen a Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja alapján van helye fellebbezésnek.

Budapest, 2025. május 22.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró, Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. bíró